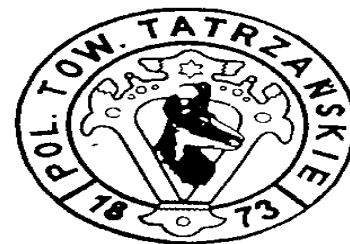

KLIMEK

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
BIULETYN INFORMACYJNY ZARZĄDU
ODDZIAŁU SOSNOWIEC

ROK XXIV

PAŹDZIERNIK 2019

4(93)

90 - lecie śmierci Mieczysława Świerza

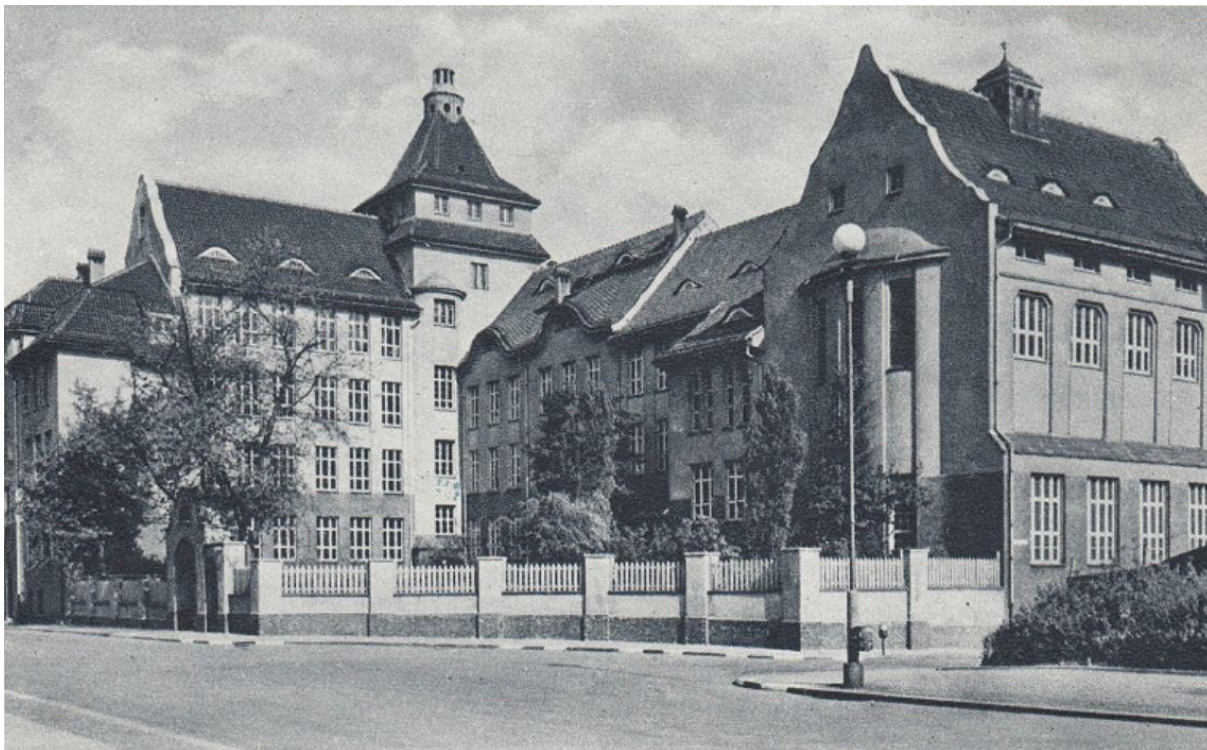
W tym roku obchodzimy w Polskim Towarzystwie Tatrzańskim 90. Rocznicę śmierci Mieczysława Świerza. Urodził się w Krakowie w dniu 25.05.1891 r. Był synem Leopolda Świerza.

Na zdjęciu Mieczysław Świerz

Był jednym z najwybitniejszych taterników i pisarzy tatrzańskich, a także działaczem turystycznym i narciarskim. Z wykształcenia był polonistą. Z zamiłowaniem pogłębiał wiedzę na temat historii literatury. Z zawodu był nauczycielem. W 1917 r. na UJ uzyskał doktorat. W latach 1915-1918 służył w armii austriackiej, a w latach 1918- 1921 w wojsku polskim. W latach 1919-1921 był instruktorem i referentem oświatowym w Kompanii Wysokogórskiej w Zakopanem i w Tatrach.

Od 1921 r. w Zakopanem rozpoczął pracę w szkolnictwie średnim. Prace pod Tatrami kontynuował do roku 1928. W tym roku otrzymał angaż do Gimnazjum Matematyczno- Przyrodniczego w Katowicach. Szkoła powstała na bazie niemieckiej Wyższej Szkoły Realnej. Szkoła mieściła się przy ul. Jagiellońskiej 28. Obecnie znajduje się tam Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego.

Budynek Gimnazjum Matematyczno- Przyrodniczego w Katowicach

W szkole tej uczył aż do śmierci. Promował wśród uczniów zamiłowanie do turystyki górskiej. Zamiłowanie do Tatr rozbudził w nim ojciec, który często prowadził go na wycieczki w góry. Potem jego partnerami wspinaczki stali się: Władysław Kulczyński junior, Kazimierz Piotrowski i Bronisław Czech. Rozwiązał ok. 100 problemów taternickich. Do bardziej znanych należą:

- Śnieżną Doliną na Lodowy Szczyt (1909)
- Grań Śnieżnych Turni (1910)
- Pn. – wsch. ściana Żłobistego Szczytu (1911)
- pd. ściana Małego Lodowego Szczytu (1912)
- pn- zach ściana Niżnich Rysów (1919)
- wsch. Ściana Mięguszwieckiego Szczytu (1921) i wiele innych

Wspinał się także w Alpach i był pomysłodawcą obecności polskich taterników na wyprawach w wysokie góry świata.

W latach 1909-1929 brał udział w pracach Sekcji Turystycznej PTT jako członek, a w latach 1921-1928 jako Prezes.

Po przerwie wojennej doprowadził do wznowienia wydawania „Taternika”. Był redaktorem tego pisma w latach 1913-1928.

Pełnił też wiele innych funkcji w PTT:

- W latach 1919-1929 był członkiem ZG PTT
- W roku 1924 był założycielem Oddziału PTT w Zakopanem
- W latach 1924-1927 był Prezesem Oddziału PTT w Zakopanem.

Do jego najwybitniejszych osiągnięć wydawniczych należy wydanie wraz z J. Chmielowskim 4 – tomowego Przewodnika Tatrzańskiego.

Zginął tragicznie w wieku 38 lat w dniu 5.07.1929 r. podczas próby powtórzenia drogi Stanisławskiego na Kościelcu.

wolnożyjnego na Dalekim Wschodzie, jako też niektóre problemy.

Ś. p. dr. Mieczysław Świerz.

Dnia 5 lipca b. r. w godzinach popołudniowych na południowo zachodniej ścianie Kościelca zginął ś. p. dr. Mieczysław Świerz.

Zginął jeden z tych ludzi, którzy, cnie swe życie, wszystkie umiłowania i wszystkie siły fizyczne i duchowe niepodzielnie i całkowicie oddalił Tatrom.

Syn ś. p. prof. Leopolda Świerza, uczestnika słynnych wypraw tatrzańskich Chatubńskiego i jednego z założycieli towarzystwa tatrzańskiego od działalności wycho- wywał się w atmosferze gorącego umiłowania Tatr. Począwszy od r. 1907 zaczął samodzielnie chodzić po górach i wkrótce wybił się na ów- so światła taternickiego, zadziwiając wszystkich swą odwagą, a jedno- cześnie rozważną i planowością swych wypraw tatrzańskich. I my- śliby się każdy, kto by myślał, że w jego wyprawach było coś szalonego, coś lekkomyślnego, coś co- konsekwentnie i śmiało doprowa- dzało do tak tragicznego końca. Je- go zimna krew, rozważa, niezwykle ostrożność, umiejętność orjentowa- nia się w skalnym świecie i umiejęt- ność przewidywania były tak wiel- kie, że każdy, kto szedł z nim, na- bierał spokoju i pewności.

Poznał góry wszechstronnie, a turystykę wysokogórską i jej hi- storję gruntownie.

Był nie tylko świetnym taterni- kem, ale i czynnym propagatorem i gorącym entuzjastą gór. Prowa- dził niezliczone wycieczki, pisał piękne, pełne poczuj i zapałem młodzieżowym, artykuły we wszyst- kich kwartalnikach, dotyczących gór. Był czynnym członkiem polskiego towarzystwa tatrzańskiego i człon- kiem jego zarządu, długoletnim pre- zensem sekcji turystycznej (1920 — 1928) b. prezesem polskiego zwią- ku narciarskiego, redaktorem Ta- ternika, autorem 2-oh. przewodni- ków po Tatrach, oraz duszą każde- go poszynania, mającego na celu Tatry i turystykę.

Dnia 14 sierpnia 1929 r. na 25- letnim jubileuszu sekcji turystycz- nej w Zakopanem wygłosił odczyt pod tytułem: „Ci, którzy odeszli”, poświęcony wszystkim zmarłym członkom sekcji, a szczególnie pa- mięci Mieczysława Karłowicza, Marjana Smoluchowskiego i Jerze- go Żulawskiego.

Czy mógł wówczas kto przewi- dzić, że nie upłyne rok i sam au- tor znajdzie się w ich zaszczytnym gronie!

Los zranił, że ten, dla którego Tatry nie miały już tajemnic, ten, który przeszedł wszystkie ważniej- sze szczyty, granie i ściany, który w przeciągu 25 lat chodzenia po gó- rach nie miał ani jednego wypadku — zginął w czasie robienia trzeci- go przejścia południowo - zachod- niej ściany Kościelca, trudnej wpe- wnia, lecz dla trudniejszych ścian ś. p. Mieczysław Świerz przeszedł pomyslnie Południową ścianę Za- marłej Turni, północną ścianę Ma- łego Kleszczyńskiego, południową ścianę Ostrego Szczytu, galerię Gankowa, północno - wschodnią ścianę Małego Łodowego, grań od- tegoż Małego Łodowego aż na Po- średnią Grań poprzez Spagę, Sok- łą i Drobą Turnię i Żółty Szczyt — wiele, wiele innych trudnych i tar- dych trudnych przejść i wyjść tra- tzańskich.

Jeszcze w 1909 roku pisał: (Ta- ternik 1909 str. 132) („U naszych stóp olbrzymia dolina uchodzi w ciemne niszy węgierskie, na któ- rych niby złote gwiazdy, błyszczą drobne światła).

Niechacie jednak niegnać ku- nim warok nasz. Wszak tam w do- łybie tenaz szare życie codzienne, pełne bólu i troski, tam złość i za- wieść ludzka rozsmuwa swe sioda; tu w tej gładzi skalnej żaden zgrzyt nie ma piękności życia i młodo- ci; tu żyjemy w niezem niekropowa- nej wolności, wybuchem nagromad- dzonych sił, tu dusza odczuwa naj- głębsze swe wrażenia i buja w za- czarowanych krainach fantazji).

Cześć Jego świetlanej pamięci!

Jerzy Cybulski.

„Expres Zagłębia” zamieścił artykuł na temat Mieczysława Świerza

Wiele informacji ukazał się w tym czasie w katowickiej „Polonii”.

Ś.p.

Dr. Mieczysław Świerz

prof. Miejskiego Matematyczno-Przyrodniczego Gimnazjum w Katowicach

Członek Zarządu Oddziału Górnośląskiego Polskiego Tow. Tatr.

Wiceprezes Śląskiego Klubu Narciarskiego

Członek Zarządu Główn. Polskiego Tow. Tatrzańskiego

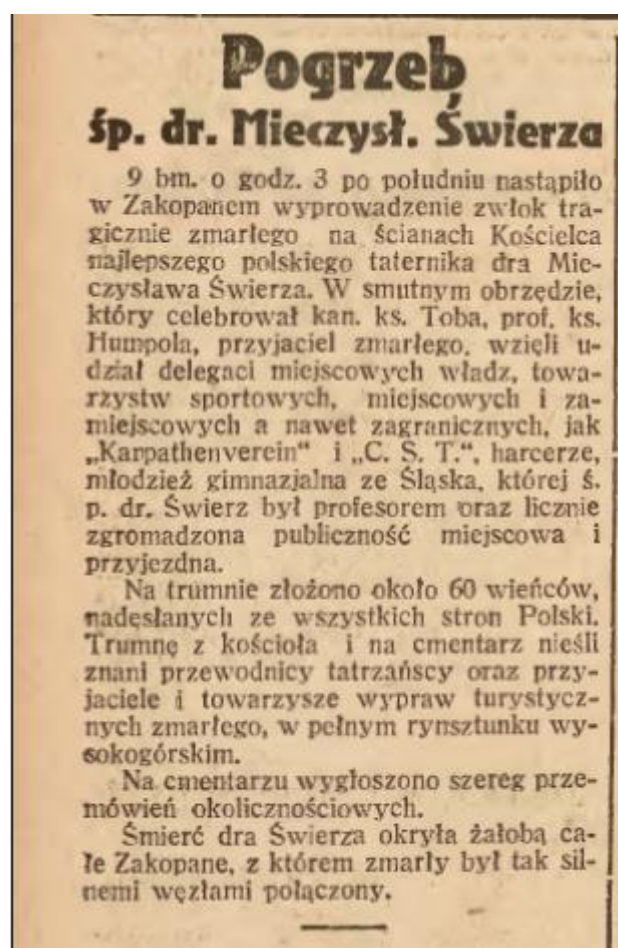
Prezes Sekcji Turystycznej Polskiego Tow. Tatrzańskiego

Wybitny taternik i autor wielu dzieł z dziedziny taternictwa, zginął dnia 5 lipca 1929 r. tragiczną śmiercią na skutek nieszczęśliwego wypadku na Mylej Przełęczy pod Kościelcem w Tatrach.

Katowice, dnia 6 lipca 1929 r.

Oddział Górnośląskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

Śląski Klub Narciarski

W 1935 r. schronisko w Dolinie Pięciu Stawów w Tatrach otrzymało imię Leopolda i Mieczysława Świerzów.

Autor: Zbigniew Jaskiernia

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w roku wybuchu II Wojny Światowej na łamach prasy regionalnej .

W roku 1939 r. nadal funkcjonowała Konwencja Turystyczna Polsko- Czeskosłowacka. „Polonia” Nr 5106 z 4.01.1939 r. zamieściła informację na ten temat.

„Polonia” Nr 5113 z 11.01.1939 r. zamieściła informację na temat możliwości poruszania się członków PTT w ramach tzw. „pasa turystycznego”.

Przepustki turystyczne

nie są ważne w Karpatach Wschodnich

Warszawa, 10. I. PAT.

Konwencja turystyczna polsko-czesko-słowacka z dn. 3 maja 1935 r. przewiduje, że członkowie uprawnionych towarzystw turystycznych obu państw mogą się na podstawie legitymacji członkowskich swoich towarzystw, wizowanych przez starostwa miejsca zamieszkania i przez konsulaty drugiego państwa poruszać swobodnie w granicach t. zw. „pasa turystycznego” po obydwu stronach granicy na szczegółowo opisanych trzech odcinkach

Odcinek zachodni obejmuje część Beskidów od Cieszyna po okolicę Krynicy wraz z Tatrami. W Karpatach Wschodnich istnieją dwa odcinki, jeden w Bieszczadach w okolicy Ławocznego, drugi na Huculszczyźnie, w okolicach Rafałowej, Worochty i Żabiego, gdzie po stronie czesko-słowackiej w granicach „pasa turystycznego” leży całe dorzecze górnej Cisy z południowymi zboczami Czarnohory, północnymi zboczami Kar-

pat Marmoroskich i pasmem Bliźnicy i Świdowca.

W Polsce uprawnionymi towarzystwami są Polskie Tow. Tatrzańskie i Polski Zw. Narciarski.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych, notą słowną z dnia 23 grudnia 1938 r. zawiadomiło poselstwo Rzeczypospolitej Czeskosłowackiej w Warszawie, że z tym dniem ze względu na warunki graniczne konwencja turystyczna polsko-czesko-słowacka na obydwóch odcinkach pasa turystycznego w Karpatach Wsch. została zawieszona prowizorycznie aż do dalszego zarządzenia.

Tym samym członkowie Pol. Tow. Tatrzańskie i Polskiego Zw. Narciarskiego nie mogą obecnie na podstawie legitymacji członkowskich przekraczać granicy w Karpatach Wschodnich; nie mogą też na polską stronę przybywać członkowie Klubu Czesko-słowackich Turystów, ani Czesko-słowackiego Zw. Narciarskiego.

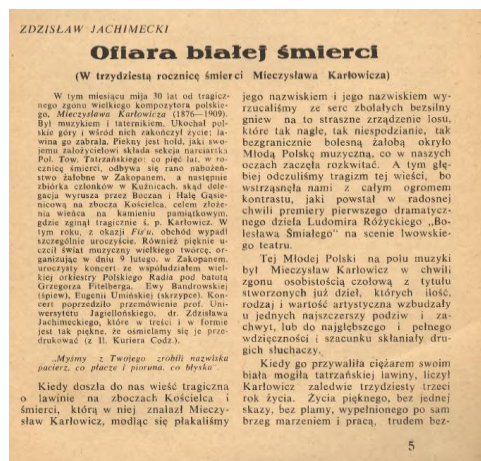
W dniu 16.01.1939 r. pożar strawił schronisko na Hali Boraczej. Relację z tych dramatycznych wydarzeń zamieściła katowicka „Polonia” Nr 5121 z 19.01.1939 r.

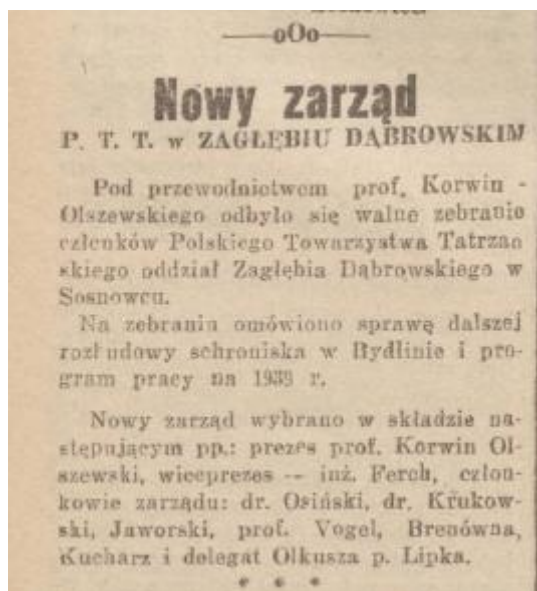
„Expres Zagłębia” Nr 53 z 22.02.1939 r. zamieścił informację o kwotach, które można przynosić na granicy polsko- czechosłowackiej.

W dniu 8.02.1909 r. w lawinie pod Kościelcem zginął wybitny kompozytor i taternik Mieczysław Karłowicz. W tym roku obchodzono 30. Rocznicę śmierci artysty. Z tej okazji ukazał się artykuł w „Przyjacielu pieśni” Nr 2 z II 1939 r.

Kolejna bardzo interesująca informacja dotycząca historii Oddziału PTT w Sosnowcu ukazała się w *Expresie Zagłębia* Nr 120 z 2.05.1939 r. Informacja dotyczyła walnego posiedzenia członków PTT. Zebranie odbyło się w dniu 1.05.1939 r. lub pod koniec kwietnia 1939 r. W stosunku do walnego posiedzenia z 2.05.1938 r. nastąpiło kilka zmian.

Tego składu Zarządu Oddziału PTT nie podawano w poprzednich opracowaniach monograficznych O/PTT w Sosnowcu:

- Prezes- Jerzy Korwin- Olszewski
- V-ce Prezes- Józef Ferch

Członkowie Zarządu:

- Dr Adam Osiński
- Dr Jerzy Krokowski (w artykule jest błędny zapis Krukowski)
- Jaworski *
- Prof. Paweł Vogel*
- Brenówna*
- Stanisław Kucharz
- Delegat Olkusza- Stanisław Lipka

Objaśnienia- *- tych osób nie było w składzie Zarządu w roku 1938.

W składzie Zarządu w roku 1938 byli dodatkowo:

- Bogdan Krzemiński
- Stefan Jędrusik
- Sekretarz Ludwik Łogiewa

Oddział PTT w Sosnowcu był organizatorem kursów wysokogórskich. Kursy zostały zaplanowane w następujących terminach:

- 16-24.07.1939 r
- 13-20.08.1939 r.

Koordynatorem z ramienia Zarządu Oddziału PTT był Prof. Paweł Vogel. Informacja o kursach była zamieszczona w „*Expresie Zagłębia*” Nr 181 z 3.07.1939 r.

Kursy wysokogórskie

ORGANIZUJE PTT. w ZAGŁĘBIU.

Oddział PTT, Zagłębia Dąbrowskiego urządza w sezonie letnim kilkudniowe kursy wysokogórskie taternicze dla członków i gości obejmujące: poznanie wszechstronne Tatr Zachodnich i Wysokich, sposób chodzenia i wspinania się po skalach i śniegach, technikę ubezpieczenia liną, pogadanki z zakresu turystyki, higieny, ochrony przyrody, bezpieczeństwa itp.

Terminy do wyboru: I-szy od 16 do 23 lipca br., II-gi od 13 do 20 sierpnia br., można też korzystać częściowo w tych okresach, w czasie dla siebie dogodnym. — Zgłoszenia wcześniejsze na 6 dni przed terminem przyjmuje i informuje sekretariat PTT, codziennie w godzinach od 18.30 do 20-ej. Zbiórka uczestników o godz. 8-ej 16 lipca i 13 sierpnia br. w restauracji dworca PTT, w Zakopanem.

Niezgłoszeni w terminie zechcą się poinformować u kierownika kursów prof. Tawla Vogla (dworzec tatrzański w Zakopanem).

Wycieczki w projekcie: Grań Tatr Zachodnich - Hala Gąsiennicowa — Orla Perć, Grań Kościelca, Mnich nad Morskim Okiem, Męguszowieckie Szczyty, Dolina Białej Wody i jeden ze szczytów otoczenia Dolina Jaworowa, Ostro, Szczyt Łodowy.

Szczegóły tras ustali się na miejscu, w zależności od podziału na grupy według sprawności. Sprzęt taterniczy (liny, haki itp.) uczestnicy otrzymają na miejscu.

„Expres Zagłębia” Nr 204 z 26.07.1939 r. zamieścił informację na temat czynnych schronisk turystycznych.

ta deklaracja, spiewem, i uszczelnianiem

Jakie schroniska

SĄ CZYNNE W BESKIDACH ŚLĄSKICH.

Stan zagospodarowania i funkcjonowania schronisk na terenie Beskidów Śląskich jest obecnie zupełnie zadowalający. Obecnie czynne są następujące schroniska PTT: Pruszywa — 40 miejsc noclegowych, Ropica — 20 miejsc przy czym liczba ta zostanie wkrótce powiększona, Ostro — 25 miejsc, Kozubowa — 80 miejsc i Wielki Polom — 20 miejsc noclegowych.

W lipcu 1939 r. na łamach polskiej prasy ukazało się wiele artykułów na temat wyprawy na Nanda Devi East. Informację na ten temat zamieścił również „Expres Zagłębia” Nr 208 z 30.07.1939 r. W dniu 2.07.1939 r. na szczycie stanęli: Jakub Bujak i Janusz Klarner. W dniu 18.07.1939 r. lawina zabiła pozostałych uczestników tej wyprawy: Stefana Bernadzikiewicza i kierownika wyprawy Adama Karpińskiego. W tym roku, w 80. Rocznicę I polskiej wyprawy na szczycie ponownie stanęli Polacy.

Zagospodarowanie turystyczne Karpat Polskich.

Rozmieszczenie i typy schronisk.

(ciąg dalszy)

Przynależność schronisk do poszczególnych towarzystw turystycznych można śledzić na tabeli II. Największą liczbą schronisk (108—37·6%) rozporządza Polskie Towarzystwo Tatrzańskie. Posiada ono obecnie na terenie Karpat Zachodnich 51 schronisk 28·7%, oraz we Wschodnich 57 schronisk 52·2%. Kluby zrzeszone w Polskim Związku Narciarskim posiadają 73 schronisk 25·4%: Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa (39), Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy (6), Przemyskie Towarzystwo Narciarzy (5), Karpackie Towarzystwo Narciarzy (3), Warszawski Klub Narciarski (3), Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego (3), Tow. „Przyjaciele Przyrody” (1), Ż. T. G. S. Makkabi (1), Sekcja Narciarska Przysposobienia Wojskowego Kobiet (1), Wintersportklub (1), Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego (1), Sekcja Narciarska W. C. K. „Czarni” (1), Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Betar” (1), Ż. T. T. N. Makkabi (1), Tow. Narciarskie „Mościce” (1), Sekcja Narciarska K. S. Beskid (1), Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego (1). Schroniska szkolne (S. S.) stanowią sieć obejmującą 62 schronisk 21·6%, przy czym rozłożone są nierównomiernie, gdyż w Karpatach Zachodnich znajduje się 47, a we Wschodnich 15. Schroniska Beskidnvereinu (9) występują głównie w Beskidzie Śląskim (7). Budowę hoteli — schronisk rozpoczęła Liga Popierania Turystyki dla krzewienia turystyki masowej. Dotąd zbudowała 3-y, a mianowicie: w Sławsku, Siankach i na Łysej Polanie. Schronisk prywatnych, wg. posiadanych materiałów, jest 11, z tego na terenie Karpat Zachodnich 10, oraz Wschodnich 1. Wreszcie w grupie obejmującej schroniska „inne” zaliczone zostały: Spółdzielnia „Leśnik” (1), Okręgowy Urząd W. F. i P. W. (3), Śląska Wojewódzka Komisja Turystyczna (1), Zarząd Fundacji Chrześcijańskiej Gminy Miasta Borysławia (1), Zgromadzenie S. S. Urszulanek (2), Y. M. C. A. (1), Koło Rodzicielskie przy gimn. im. Marsz. Piłsudskiego w Bydgoszczy (1), schroniska dawniej K. Č. S. T. na „Zaolziu” (7). Brak jest bliższych danych dla 8 schronisk.

Jeśli chodzi o rodzaj gospodarki w schroniskach, to panuje dziś ogólnie zgodny pogląd, że schroniska powinny znajdować się pod kontrolą towarzystw turystycznych, których nastawienie ideowe jest dostateczną rękojmią racjonalnej gospodarki z punktu widzenia potrzeb turystyki. Nie wyklucza to jednak budowania schronisk przez przedsiębiorców prywatnych. Ponieważ towarzystwa turystyczne oddają schroniska przeważnie w dzierżawę prywatną, przeto umożliwiona jest racjonalna gospodarka handlowa w tej dziedzinie, oparta na kapitale prywatnym. Dla ukrócenia zdarzających się tu i ówdzie nieracjonalnych spekulacji, winny

Tabela II. Położenie hipsometryczne schronisk i ich przynależność do towarzystw turystycznych.
Die Verteilung der Schutzhäuser auf Grund ihrer Höhe über dem Meeresspiegel und ihre Zugehörigkeit zu bestimmten Touristenvereinen.

Nazwa regionu:	Przynależność							Wysokość nad poziom morza w metrach:									
	P.T.T.	P.Z.N.	B. V.	S. S.	L.P.T.	Pryw.	Inne	Do 300	300-500	500-700	700-900	900-1100	1100-1300	1300-1500	1500-1700	1700-1900	1900-2000
Razem:	108	70	9	62	3	11	25	1	39	43	49	33	21	18	5	1	1
KARPATY ZACHODNIE:	51	43	9	47	1	10	18	1	25	24	22	26	14	5	3	—	1
Beskid Śląski	7	7	7	12		4	#8		2	4	10	12	2				
Beskid Mały	6	2	1	2			0	1		1	4	2					
Beskid Wysoki	10	14	1	10			5		6	10	5	3	2	2	1		
Gorce	5	3		3					3			1	3				
Beskid Wyspowy	2	4		1			1		3		2						
Pogórze Rożnowskie	2			1					2								
Beskid Sądecki	2	2		6			0		2				2				
Beskid Niski (Środkowy)	5	1		3	1	6			2	3							
Tatry	8	4		1			2			1	1	7	5	3	2		1
Pogórze Podhalańskie	1	4		6						3							
Pieniny	3	2		2			2		5	2							
KARPATY WSCHODNIE:	57	27	—	15	2	1	7	—	14	19	27	7	7	13	2	1	—
Bieszczady Zachodnie	4	4		3	1		3		2	4	4		1				
Bieszczady Wschodnie	14	6		1	1		1		6	4	7	1	2	1			
Pogórze Sanocko-Samborskie		2								1	1						
Pogórze Truskawieckie	1	1		1		1	1			1	3						
Gorgany Zachodnie	11	1					1		3		4	2		4			
Gorgany Wschodnie	12	5		5					1	6	3	2	1	3			
Czarnohora	2	2					1				1		1	2		1	
Góry Czywczyńskie	4										1	1	1	1			
Góry Hrynawskie	4	5									3	1	1	2	2		
Beskid Huculski	5	1		5					2	3							

*) W liczbie tej znajduje się 7 schronisk dawniej K. Ć. S. T. które obecnie otrzymało P. T. T.

Autor : Zbigniew Jaskiernia

Nasi członkowie na turystycznych szlakach w II półroczu 2019

Gruzja

Rowerowe Ponidzie

Słowenia (Triglav)

13- tego w piątek (Beskid Żywiecki)

Góry Stołowe

Potrójna (Beskid Mały)

XIV Pożegnanie Lata na Jasieniu

XXXIV Ogólnopolskie Spotkanie Oddziałów PTT: 13-15.09.2019

W tym roku organizatorami spotkania były Oddziały PTT w Bielsku- Białej i Chrzanowie. Miejscem organizacji imprezy była Zawoja.

II Posiedzenie ZG PTT w Krakowie w dniu 12.10.2019 r.

Podczas obrad omawiano następujące zagadnienia:

- Ustalenie składu Komisji ZG PTT
- Ustalenie zasad pracy Zarządu Głównego PTT
- Zasady starania się o Sztandary PTT
- Działalność wydawnicza. Przygotowania do wydania Tomu Nr 28 Pamiętnika PTT.
- Zmiany w Regulaminie GOT PTT.
- Ustalenie wstępnego harmonogramu centralnych imprez PTT

WYDAWCA: POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE Oddział/PTT im.Gen.
M.Zaruskiego w Sosnowcu
Organizacja Pożytku Publicznego Nr KRS 0000115547
www.sosnowiec.ptt.org.pl, mail: zbigniew.jaskiernia@gmail.com
Redakcja: Redaktor Naczelny - Zbigniew Jaskiernia